

OECD *Multilingual Summaries*

OECD-FAO Agricultural Outlook 2016-2025

Summary in Turkish

Bu yayının tüm içeriğine erişmek için şu adresi tıklayın: 10.1787/agr_outlook-2016-en

OECD-FAO 2016-2025 Tarım Görünümü

Türkçe Özet

2016-2025 Tarım Görünümü, OECD ile FAO'nun bir işbirliği çalışmasıdır. Her iki örgütün emtia, politika ve ülke uzmanlığını biraraya getirmekte ve işbirliği yapan üye ülkelerin girdilerini katarak ulusal, bölgesel ve global tarımsal emtia piyasalarına yönelik orta vadeli beklentilere dair bir değerlendirme sunmaktadır. Görünüm, 41 ülkeye ve 12 coğrafi bölgeye yönelik önde gelen tarımsal emtianın arz, talep, ticaret ve fiyat tahminlerini sunmaktadır. Bu yılki baskının özel temalı bölümü, Sahra-Altı Afrika'daki tarım sektörünün beklentilerine ve zorluklarına odaklanmaktadır.

Başlıca mahsullerin, canlı hayvanların ve balık ürünlerinin fiyatları 2015'te düşerek tüm alt-sektörlerde yüksek fiyat döneminin sona ermesinin muhtemel olduğu sinyali vermiştir. Et fiyatları 2014'teki yüksek rekor düzeyinden geri gelmiş, süt ürünü fiyatları ise 2013 ve 2014'ten başlayarak düşmeye devam ederken mahsul fiyatları 2012'deki zirvesinden aşağı daha da düşmüştür. Düşük fiyatların arkasındaki başlıca unsurlar, birkaç yıl süren ciddi arz artışı, ekonomik yavaşlamadan ötürü talep artışındaki zayıflama, düşük petrol fiyatları ve zaten bol olan hayvan stoğunun daha da birikmesi olmuştur.

On yıllık Görünüm döneminde gıdaya yönelik talep artışının kademeli olarak yavaşlaması bekleniyor. Talep artışlarının başlıca itici gücü olan global nüfus artışı gerilerken gelişmekte olan ekonomilerdeki gelir artışının daha da zayıf kalması öngörülmektedir. Aynı zamanda bilhassa nüfusu fazla olan gelişen ekonomilerdeki tüketiciler, gelir kazanımlarını daha temel gıda ürünlerine harcama yönünde azalan bir eğilim göstermektedirler. Et, balık ve süt ürünlerine yönelik talep nispeten güçlü bir artış göstererek yeme, özellikle de kaba taneli ve protein yemeği kaynaklı olanlara yönelik ek talep artışını teşvik edecektir. Biyolojik yakıt üretimi için tarımsal emtiaya yapılan talebin, birkaç ülkedeki daha düşük enerji fiyatlarından ve daha muhafazakar biyolojik yakıt politikalarından ötürü sabit kalması öngörülmüyor.

Gelişmekte olan ülkelerdeki artan tüketimin yetersiz beslenen insanların dünya genelindeki oranını önümüzdeki on yılda %11'den %8'e düşürerek yetersiz beslenenlerin toplam sayısını 788 milyondan 650 milyonun altına çekmesi öngörülmüyor. Ancak Sahra-Altı Afrika'daki yetersiz beslenme yüksek kalmaya devam ediyor ve on yıl içerisinde bölge, yetersiz beslenenlerin dünya genelindeki toplamının üçte birinden fazlasına karşılık gelecekte bugün bu oran dörtte birin biraz üzerinde. Birçok ülke yetersiz beslenmede karmaşık bir yükü (çok düşük kaloriyle), obeziteyle ve (dengeless diyetlerin ortak bir sorun olmasıyla birlikte) mikro-besin eksikliğiyle karşı karşıya kalacak. Hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde büyük ölçüde insanların işlenmiş gıda ürünlerini daha fazla tüketiyor olması nedeniyle şeker, sıvı yağ ve katı yağ tüketiminin temel gıda maddesi ve protein tüketiminden daha hızlı artması öngörülmüyor.

Gıdaya yönelik artan talebin verimlilik kazanımlarıyla karşılanması, mahsul alanlarında ve canlı hayvan sürülerinde mütevazı kazanımlar olması öngörülmüyor. Ürün verimliliği artışının mahsuldeki artışın %80'ine karşılık gelmesi bekleniyor. Öncelikle Latin Amerika'nın ve Sahra-Altı Afrika'nın belli bölümlerinde tarım alanlarını sürdürülebilir biçimde artırmanın önü bir ölçüde açık. Afrika'daki yeni mahsul alanlarının büyük bölümü tahıllara ayrılacakken Latin Amerika'daki genişleme soya fasulyesine odaklanıyor. Ürün verimliliği artışının önde gelen üretici ülkelerde yavaşlaması bekleniyor zira teknolojik cepheyi ileri taşımak kademeli olarak zorlaşıyor. Fakat gelişmekte olan birçok ülkede, özellikle de Sahra-Altı Afrika'da ürün verimliliğinde geniş boşluklar bulunuyor ve bu boşlukların kapatılması global tedarikçilere ciddi zorluklar getirebilir.

Genel piyasa genişlemesinin yavaşlaması öngörülürken tarımsal ticaretin önceki on yıla göre yaklaşık yarı oranda genişlemesi bekleniyor. Yine de birçok emtiada üretimin sabit bir oranı dünya piyasalarında alınıp satılmaya devam ediyor. Nispeten birkaç ülkenin doğal kaynak zengini olduğu gerçeği, global gıda güvenliğinde ticaretin daha fazla önem kazanacağı anlamına geliyor. Ancak temel gıda ürünlerinin ticareti, birkaç ülkede gıda açısından kendi kendine yeterlilik politikalarıyla ve katma değerli ürünlerde daha fazla ticarete doğru yapısal bir kayışla sınırlanıyor.

Çoğu tarımsal emtiada global ihracatlar, sadece birkaç kilit tedarikçi ülkeye yoğunlaşıyor. Görünümün kapsadığı tüm ürünlerde beş ana ihracatçı, toplam ihracatın en az %70'ini karşılayacakken sadece iki veya üç ülke bazı emtianın arzını kontrol edecek. İthalat tarafında, her ne kadar Çin Halk Cumhuriyeti (bundan böyle "Çin") bazı emtiada - özellikle de soya fasulyesinde ve aynı zamanda mısırın yanı sıra süt ürünlerinde ve iri taneli tahılda kritik bir piyasa olsa da - daha az bir yoğunlaşma bulunuyor. Kaynak yönünden yoksul bölgelerin, bilhassa Kuzey Afrika'nın ve Orta Doğu'nun gıda ithalatına bağımlılığının yoğunlaşması öngörülüyor.

Arz ve talep artışındaki büyümenin büyük ölçüde eşleşmesiyle birlikte reel tarım fiyatlarının nispeten yatay seyretmesi öngörülüyor. Ancak talebin bileşimindeki ayarlamaların yanı sıra arz şartlarındaki farklılıkları, örneğin Asya'ya göre Latin Amerika'da üretim artışındaki mukayeseli gevşemeyi yansıtan birtakım nispi fiyat değişiklikleri olacaktır. Genel olarak canlı hayvan fiyatlarının, mahsul fiyatlarına göre artması öngörülüyor, ve iri taneli tahıl ve yağlı çekirdek fiyatlarının da temel gıda maddelerinin fiyatlarına göre nispeten artması öngörülüyor. Bu yapısal eğilimlerin, tüm emtia gruplarında fiyatların günümüzde daha da düşmesi bağlamında daha belirgin hale gelmesi muhtemeldir.

Görünüm petrol fiyatlarında, mahsullerde ve ekonomik büyümede oynamalar da dahil çok sayıda belirsizliğe tabidir. Eğer bu unsurlardaki tarihsel oynamalar devam ederse önümüzdeki on yılda en azından bir ciddi fiyat oynaması meydana gelmesi ihtimali güçlüdür. Yıl içindeki fiyat hareketlerinin bu kadar geniş olması, uzun vadeli eğilimleri maskeleyebilir. İklim değişikliği, özellikle aşırı hava şartlarındaki olayların yoğunlaşması halinde bu belirsizliği güçlendirebilir.

Bununla birlikte birkaç politika belirsizliği bulunuyor. Biri Çin'in son zamanlarda ilan ettiği gibi yurtiçi fiyatlarının ve stok yönetiminin ayarlanması da dahil tahıl politikası değişiklikleriyle ilişkili. Mevcut Görünüm, bu değişikliklerle Çin'in, mısırdaki uluslararası piyasaları ciddi ölçüde rahatsız etmeksizin yüksek bir kendine yeterlilik seviyesine ulaşmasına yönelik yurtiçi hedefini tutturmasının sağlanacağını varsaymaktadır. Ancak stokların serbest bırakılmasına yönelik zamanlama ve ölçek, öngörülerin ardında yatan önemli bir belirsizliktir. Başka bir risk de Rusya'nın 2017 sonunda biteceği varsayılan ithalat yasağıyla ilişkilidir.

Sahra-Altı Afrika

Sahra-Altı Afrika (SAA) bölgesi, 950 milyon kişiden fazlasına yani dünya nüfusunun yaklaşık %13'üne tekabül etmektedir. Bölge ekonomilerindeki sürekli dönüşüme rağmen tarım, milyonlarca kişiye yiyecek sağlayan önemli bir sektör olmaya devam etmektedir. Tarımın yapısındaki ve gelişim aşamasındaki bölgesel farklılıklar, kıta genelindeki geniş tarımsal-ekolojik, ekonomik, siyasi ve kültürel farklılıkları yansıtmaktadır. Yetersiz beslenme, bölge genelinde gıda güvenliğine yönelik dengesiz bir ilerlemeyle uzun süredir devam eden bir zorluk oluşturmuştur.

Bölgenin tarım sektörünün gelişmesi, hızlı nüfus artışıyla, kentleşmeyle ve kırsal çeşitlenmeyle, çiftlikten çiftlik-dışı istihdama dönük ilintili yapısal dönüşümle, orta sınıfın yükselmesiyle ve kıtadaki çiftlik arazilerine (hem yurtiçinden hem de küresel olarak) daha fazla ilgi gösterilmesiyle şekillenmektedir. Tarımsal üretimin yıllık %2,6 genişlemesi öngörülüyor. Geçmişte genellikle bölgesel genişlemenin önünü açtığı üretim artışlarının aksine gelecekteki üretim büyümesinin artan bir payı, verimlilikteki iyileştirmeden gelecektir. Küçük ölçekli, kaynak yoksulu çiftçinin verimliliğini artırırken daha geniş kırsal kalkınma fırsatları yaratan, kapsayıcı kalkınmaya ihtiyaç olacaktır.

Bölge genelinde sürekli ve hızlı nüfus artışını tamamlayacak şekilde gelir artışının ve mevcut politikalar ile piyasa yapılarının sürdürüleceği varsayıldığında birçok ülkede gıda mahsulü üretiminin talebe göre daha yavaş artacağı öngörülmektedir. Sahra-Altı Afrika'nın net gıda ürünü ithalatının önümüzdeki on yılda büyümesi beklense de verimliliği artıran yatırımlar bu eğilimi zayıflatılabilir.

Birçok ülke, döviz rezervlerine katkı yapan gıda ve içecek mahsullerinde rakip üreticiler ve düzenli ihracatçılardır. Bu gibi ürünler, geleneksel gıda mahsullerine göre çiftçilere alternatif fırsatlar sunabilir. Ayrıca bunlar kıtanın genç nüfusu için de potansiyel olarak önemli bir istihdam kaynağı olabilir. Gıda ihracatçılarının sınırlı sayıda, net ithalatçıların da çok sayıda olmasıyla birlikte açık bölgesel ticaret, gıda güvenliğinde temel bir konuma sahip olacaktır.

Sahra-Altı Afrika'da tarım görünümü olumluyken daha istikrarlı politikalarla, özellikle altyapıdaki stratejik kamu ve özel sektör yatırımlarıyla ve uygun biçimde uyarlanmış araştırma ve genişletmeyle çok daha fazla geliştirilebilir. Bu gibi yatırımlar piyasalara erişimi geliştirebilir, ekin sonrası kayıpları azaltabilir ve gerekli girdileri daha yaygın olarak ortaya koyabilir.

© OECD

Bu özet metin, resmi bir OECD çevirisi değildir.

Bu özet metin, OECD telif hakkı ve yayının aslının ismi belirtilmek koşuluyla çoğaltılabilir.

Değişik dillerdeki özet metinler, aslı İngilizce ve Fransızca dillerinde yayınlanan OECD yayınlarının kısaltılmış çevirileridir.

Bu yayınlar OECD İnternet Kitabevi'nden ücretsiz olarak temin edilebilir www.oecd.org/bookshop

Daha fazla bilgi için, OECD Halkla İlişkiler ve İletişim Müdürlüğü, Haklar ve Çeviri Birimi'ne başvurunuz.
rights@oecd.org Faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, Fransa

İnternet web sitemiz: www.oecd.org/rights

Yayının İngilizce tercümesini okumak için OECD.iLibrary'i ziyaret edin!!

© OECD/FAO (2016), *OECD-FAO Agricultural Outlook 2016-2025*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/agr_outlook-2016-en